

Sygn. akt V CSK 165/05

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 21 marca 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)
SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian (sprawozdawca)
SSN Marek Sychowicz

w sprawie z powództwa "P." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w likwidacji
przeciwko B.O., J.G., M.S. i K.G.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 marca 2006 r.,
skargi kasacyjnej pozwanych od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 5 maja 2005 r., sygn. akt [...],

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala apelację powódki;**
- 2. zasądza od powódki na rzecz pozwanych kwotę 9.227,70 złotych (dziewięć tysięcy dwieście dwadzieścia siedem 70/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 24 czerwca 2004 r. uchylił nakaz zapłaty wydany z powództwa „P.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. w likwidacji przeciwko B.O., J.G., M.S. i K.G. w części dotyczącej kwoty 83.793,53 zł. Sąd ustalił, że pozwani prowadzili sprzedaż węgla w ramach zawartej z powódką umowy z dnia 5 czerwca 1997 r. W umowie zostali określani jako pośrednik zobowiązany do poszukiwania nabywców węgla oraz sprzedaży węgla oferowanego przez powódkę. Po ustaleniu osób zainteresowanych kupnem węgla i zaakceptowaniu tych osób przez powódkę, składali jej stosowne zamówienie w imieniu własnym wskazując jednocześnie osobę odbiorcy. Przekazywali również powódce weksle *in blanco* na zabezpieczenie roszczeń. Weksle te wystawiane były przez odbiorców. Do zapłaty za zakupiony od powódki węgiel byli zobowiązani po otrzymaniu należności od odbiorcy węgla. Okoliczności sprawy wskazują, że pozwani nie otrzymali zapłaty od odbiorcy węgla z faktury nr [...] i nie popadli w zwłokę w zapłacie za ten węgiel. Powódka, oznaczając na fakturach objętych pozwem terminy płatności naruszyła § 2 umowy z dnia 5 czerwca 1997 r., zgodnie z którym odroczyła termin zapłaty za węgiel do czasu otrzymania należności od odbiorcy węgla. Dopuszczalne jest takie rozłożenie ryzyka gospodarczego, zwłaszcza że powódka zastrzegła prawo własności węgla do momentu zapłaty ceny.

Pozwani przyznali, że nie zapłacili należności z faktury [...], gdyż sami nie otrzymali zapłaty od odbiorcy węgla. Z tych przyczyn Sąd pierwszej instancji uchylił nakaz zapłaty co do kwoty 83.383,36 zł.

Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony przez powódkę wyrok w ten sposób, że w całości utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 22 września 1998 r. Podzielając ustalenia dokonane przez Sąd Okręgowy wskazał, że na pozwanych spoczywał ciężar wykazania nieotrzymania należności od odbiorcy węgla (art. 6 k.c.), a pozwani okoliczności tej nie wykazali. Dokonując zaś rozliczenia transakcji

handlowych pomiędzy stronami w piśmie procesowym z dnia 6 maja 2004 r. uznali płatność faktury nr [...].

Skarga kasacyjna pozwanych oparta została na obu podstawach. W ramach podstawy naruszenia prawa materialnego wskazano art. 6 i 354 § 2 k.c., a także - ewentualnie - art. 5 k.c. W ramach naruszenia przepisów postępowania - art. 233 § 1 i art. 328 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów sformułowanych w ramach drugiej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) należy stwierdzić, że są one niezasadne. W obecnym stanie prawnym zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zasadzie nie powinien pojawić się w skardze kasacyjnej z uwagi na treść art. 398³ § 3 k.p.c., które to uregulowanie wyklucza zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów jako podstawę skargi. Zresztą Sąd drugiej instancji w przeważającej części podzielił i zaaprobował ustalenia Sądu Okręgowego, podważając jedynie ustalenie, że pozwani nie otrzymali należności z faktury [...]. Nastąpiło to z uwagi na odmienne rozumienie treści art. 6 k.c. i dlatego omawiana kwestia będzie rozważona w ramach zarzutu naruszenia tego właśnie przepisu.

Niezasadny jest również zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Treść uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego odpowiada bowiem wymaganiom określonym w powołanym przepisie. Czym innym jest uzasadnienie nie zawierające elementów wymaganych przez ustawę, a czym innym jest merytoryczna ocena zasadności i poprawności przedstawionej argumentacji.

W ramach podstawy naruszenia prawa materialnego za zasadny należy uznać zarzut naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 6 k.c. Zgodnie z tym przepisem ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy powód domaga się zapłaty za dostarczony węgiel, przy czym, jak wynika z prawidłowo dokonanych ustaleń, roszczenie o zapłatę powstaje z chwilą otrzymania przez pozwanych zapłaty od odbiorcy węgla. Zatem to powód ma obowiązek m.in. wykazania, że spełniona została jedna z przesłanek wymagalności roszczenia, tzn. że pozwani otrzymali zapłatę od odbiorcy. Fakt otrzymania zapłaty stanowi, zgodnie z treścią

umowy, przesłankę powstania obowiązku zapłaty przez pozwanych za dostarczony węgiel, a więc z faktu tego skutki prawne wywodzi powód występujący z żądaniem. Niedopuszczalne jest w ustalonym stanie faktycznym obciążenie pozwanych obowiązkiem wykazania, że nie otrzymali oni zapłaty. Na marginesie można przy tym zauważyć, że tzw. dowód negatywny czyli obowiązek wykazania, iż jakiś fakt nie miał miejsca jest niezwykle trudny, a czasami wręcz niemożliwy.

Trafnie zatem skarżący wskazują naruszenie art. 6 k.c. przez Sąd drugiej instancji. Z uwagi zaś na to, że skarga kasacyjna nie zawiera usprawiedliwionej podstawy naruszenia przepisów postępowania, a zmiana orzeczenia Sądu pierwszej instancji przez Sąd Apelacyjny była spowodowana nieprawidłowym zastosowaniem art. 6 k.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji kierując się treścią art. 398¹⁶ k.p.c. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 108 § 1 k.p.c.